

Motivering:

Fiskeläge med välbevarad bebyggelsekärna från 1800-talet.

Märklig och unik fornlämningsmiljö, bl.a. med landet största röse med hållristningar centralt i graven.

Uttryck för riksintresset:

A. Oregelbundet gatunät med smala gator och hus i tegel och korsvirke. Hamnanläggning, marknadsplats och fruktodlingar.

B. Fornlämningsmiljö med det unika gravmonumentet från bronsåldern, landets största röse 75 m i diameter den s.k. Kiviksgraven även kallad Bredarör eller Kungagraven med helt unika hållristningar i hållkistor centralt i röset samt gravfältet Ängakåsen och Koarum.

Fördjupning: (Text hämtad från det regionala kulturmiljöprogrammet)**Kivik**

Kivik har en välbevarad, äldre bebyggelse. Byggnaderna, som i huvudsak härrör från 1800-talet, är dels oregelbundet, dels strikt placerade utmed smala slingrande gator och strädden. Merparten av husen är byggda i en våning i tegel eller korsvirke. Några är brädfodrade medan andra har putsfasader med profilerade lister och omfattningar kring fönster och dörrar. Under medeltiden torde platsen ha tagits i anspråk i samband med sillfisket och periodiskt utnyttjats som fångst- och marknadsplats. Ett mindre kapell – sedan länge raserat – anlades av tyska köpmän. Under 1500-1600-talen torde Kivik ha fått en fast bosättning. På Gerhard Buhmans karta från 1684 är Kivik markerat som fiskeläge. Kiviks marknad har medeltida anor och flyttade från Kiviks trånga gränder till strandheden mellan Kivik och Vitemölla 1806. I slutet av 1800-talet hade också stranden blivit för trång och marknaden flyttades ovan backafallen till ett sandigt fält, som också är marknadens nuvarande plats (se vidare ”Marknadsplatser” under ”Fritidens landskap”). Fisket har varit den största näringen på Österlen, men trakten är också känd för sin rika fruktodling som gynnats av jordmånen och klimatet. Den för Kiviksbygdens karaktäristiska fruktodlingen har traditioner sedan 1800-talets sista decennier. I Kivik finns även en av Sveriges äldsta biografer och som fortfarande är i drift.

I södra delen av Kiviks samhälle ligger Kungagraven eller Bredarör som är ett stort gravröse från bronsåldern och ett av landets mest kända fornminnen. Bredarör utgörs av ett större gravröse, 75 meter i diameter. Det innesluter en stenkista, vars hällar har unika ristningar. Graven dateras till bronsåldern. På 1930-talet företogs en restaurering. Då tillkom den breda gång, som leder in till gravkammaren. Några hundra meter sydost därom finns ett gravfält. Ängakåsen/Koarum, med cirka 130 stensättningar, två så kallade hustomtningar eller rektangulära anläggningar samt Penningagraven och en skeppssättning. Vissa delar av gravfältet har kunnat dateras till yngre bronsålder.